

НАРИС ПРО ЖИТТЯ ТА НАУКОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ АНАТОЛІЯ ІВАНОВИЧА ХВАТОВА

7 лютого 2016 року виповнилося 75 років від дня народження Анатолія Івановича Хватова – науковця, знаного в широких колах вітчизняних та іноземних учених, фахівців агропромислового комплексу, викладачів вищих навчальних закладів та керівників різного рівня.

Не підлягає сумніву, що біографія вченого, крім виконання своєї історико-наукової функції, повинна викликати інтерес до науки і знайомити молоде покоління зі стилем роботи науковця. Геніальний український математик М. Остроградський і французький педагог А. Блум наголошували: "Було б злочином для людей, вивчаючи матеріали, не шанувати не тільки імен дослідників, а й їхніх методів і результатів, яких вони досягли...".

Зразком працелюбності, відповідальності, добропорядності є життєвий шлях Анатолія Івановича Хватова, який є невід'ємною складовою його творчого шляху.

До наукових здобутків ученого належать нові ефективні методи підвищення продуктивних якостей свиней, створення нових генотипів високопродуктивних м'ясних порід у великій білій, ландрас, уельській і українській м'ясній, методичні принципи оцінки генотипу тварин, перспективного планування племінної роботи, використання генетико-математичних та біологічних тестів у великомасштабній селекції.

Народився Анатолій Іванович у 1941 році – складний для країни і людства час, у старовинному місті Запоріжжя, яке досі зберігає історію і легенди українського козацтва. Дитинство Анатолія пройшло у м. Берислав Херсонської області у родині дідуся Літусенко Івана Яковича. Батька, Хватова Івана Івановича забрала війна. Мати, Літусенко Ганна Іванівна, працювала поваром. Саме в цей час, під впливом близьких і рідних людей, відбулося становлення характеру юнака, що визначило його життєві принципи та цільові установки на майбутнє.

Закінчивши у 1966 році з відзнакою зооветеринарний факультет Одеського вишу молодий фахівець був направлений на роботу до колгоспу "1 Травня" Березнеговатського району Миколаївської області. За чотири роки виробничої діяльності Анатолій Іванович пройшов шлях від зоотехніка-селекціонера до головного зоотехніка виробничого районного управління сільського господарства.

Жага до нових знань, аналітичне мислення визначили подальший професійний ріст майбутнього вченого. Першою сходинкою на науковій ниві стало навчання у аспірантурі Науково-дослідного інституту тваринництва Лісостепу та Полісся УРСР, після закінчення якої А. І. Хватов був зарахований молодшим науковим співробітником відділу свинарства НДІ тваринництва Лісостепу та Полісся УРСР. Керівником його аспірантської підготовки був доктор сільськогосподарських наук, професор В. О. Медведєв.

Після захисту у 1975 році у Полтавському сільськогосподарському інституті кандидатської дисертації "Використання методу оцінки свиней за власною продуктивністю для підвищення їх відгодівельних та м'ясних якостей при чисто-

породному розведенні та схрещуванні" Анатолію Івановичу присуджено науковий ступінь кандидата сільськогосподарських наук. а у 1983 році – вчене звання старшого наукового співробітника за спеціальністю "розведення і селекція сільськогосподарських тварин".

Ученим удосконалено існуючий метод оцінки генотипу і фенотипу свиней в частині ранжирування тварин за результатами оцінки з використанням методу множинного кореляційно-регресійного і кластерного аналізу, якій підвищує точність оцінки, дає змогу отримувати результати у вигляді дендрограм.

Основними теоретичним та практичним внеском у розвиток галузі свинарства стало розроблені вченим алгоритми та програмне забезпечення з моделювання і оптимізації селекційного процесу у племінному свинарстві за рівнем селекційного тиску при роздільній і комплексній селекції для персональних комп'ютерів; створений автоматизований банк ознак порід свиней, який використовувався при підготовці матеріалів для апробації свиней нових внутрішньопородних типів великої білої, уельської, української м'ясної порід; запропоновано автоматизовану систему управління селекційно-технологічним процесом у племінному свинарстві.

За участі Анатолія Івановича створено харківський беконний тип (ХМ-1), харківський заводський тип української м'ясної породи свиней (УМ), та удосконалено велику білу, ландрас і уельську породи.

А. І. Хватов є автором харківського заводського типу української м'ясної породи, трьох нових заводських ліній хряків, шести заводських родин свиноматок, понад 200 наукових робіт. За участю вченого розроблено сім державних стандартів в галузі свинарства. Наукові досягнення Анатолія Івановича відзначено Почесною Грамотою Президії Південного відділення ВАСГНІЛ та Президії Українського республіканського комітету профспілок робітників сільського господарства (1979), Почесною Грамотою Харківської обласної державної адміністрації (2006).

Вшановуючи талановитого вченого-новатора і щиру людину хочемо побажати козацького здоров'я, невичерпної енергії, творчого натхнення та родинного затишку.

В. Кунець,
*кандидат історичних наук,
Інститут тваринництва
НААН*